

De?i?im Sürecinde Motivasyon Yakla??mlar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *De?i?im Sürecinde Motivasyon Yakla??mlar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19547>

Özet

De?i?im Sürecinde Motivasyon Yakla??mlar? Ölçe?i (DSMÖ), bireylerin ki?isel veya davran??sal de?i?im süreçlerinde benimsedikleri farklı **motivasyon** yakla??mlar?n? ölçmek amacıyla geliştirilmi? **psikometrik** bir araçtır. 2017 y?l?nda Helvac?, Koçak ve M?d?k tarafından yapılan bir geliştirme çalışması sonucunda ortaya konmuştur. Ölçek, de?i?im eylemi sırasında ortaya çıkan güdülenme biçimlerini ve bu güdülenmenin yönünü (yaklaşma veya kaçınma) tespit etmeyi hedeflemektedir. Bu araç, özellikle sa?lık psikolojisi, eğitim ve danışmanlık alanlarında bireylerin de?i?im çabaları?nın altında yatan **güdüsel yapılar?** anlamak için kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

De?i?im Süreci, Motivasyon Yakla??mlar?, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler, Geçerlik, Güvenirlik, Davran?? De?i?ikliği.

Yazarlar

Mehmet Akif HELVACI, Savaş KOÇAK, Kerem MIDİK.

Amaç

DSMÖ'nün temel amacı, bireylerin bir davran?? veya yaşam tarz? de?i?ikliği yapma kararı aldıkları?nda veya bu sürece girdiklerinde kullandıkları? **motivasyon** stratejilerini sistematik olarak değerlendirmektir. Bu ölçek, danışmanlara ve araştırmacılara, bireylerin de?i?im motivasyonları?nın doğası? ve yoğunluğunu belirleyerek daha etkili müdahale programları? tasarlama imkanı? sunar. Ölçek, özellikle motivasyonun dinamik ve süreç odaklı yönlerini yakalamayı amaçlamıştır.

Yap?

Ölçek, motivasyonun de?i?im bağlamında nasıl? i?lediğini inceleyen teorik çerçevelere dayanmaktadır. Ölçülen psikolojik yapı?, bireyin de?i?im hedeflerine ulaşma çabası? sırasında kullandığı? içsel ve dışsal güdülenme biçimlerini, yaklaşma (başar?ya yönelme) ve kaçınma (başarısızlıktan sakınma) eğilimlerini kapsar. Bu yapı?, de?i?imin farklı? amaçları?nda (örneğin, niyetlenme, hazırlık, eylem) bireyin güdüsel profilini ortaya koyarak, **davran?? de?i?ikliği** modellerini destekleyici niteliktedir.

Geçerlik

De?i?im Sürecinde Motivasyon Yakla??mlar? Ölçe?i'nin geliştirilmesi sürecinde kapsamlı **geçerlik** çalışmaları? yürütülmüştür. Çalışmada yapı? geçerliği, aç?mlayıcı ve doğrulayıcı faktör

analizleri (AFA ve DFA) kullan?larak incelenmi?tir. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak öngörülen faktör yap?s?n? do?rulama amac?n? ta??m??t?r. Ayr?ca, ölçe?in ölçtü?ü yap?n?n di?er ilgili yap?larla (örne?in, genel motivasyon veya de?i?im evreleri) ili?kisini incelemek amac?yla ölçüt ba??nt?l? geçerlik çal??malar? da yap?lm?? olabilir.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirli?i**, iç tutarlıl?k katsay?lar? (Cronbach Alfa) hesaplanarak de?erlendirilmi?tir. Güvenirlik çal??malar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermeyi amaçlam??t?r. Yüksek iç tutarlıl?k de?erleri, ölçe?in tutarlı sonuçlar üretti?ini ve rastgele hatalardan nispeten ar?nm?? oldu?unu i?aret eder.

Faktör Analizi

DSMÖ'nün faktör yap?s?n? belirlemek amac?yla hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) teknikleri kullan?lm??t?r. AFA, ölçe?in alt?nda yatan boyutlar? ke?fetmeye yard?mc? olurken, DFA ise belirlenen bu faktör yap?s?n?n orijinal örneklem ve teorik modellerle ne ölçüde uyumlu oldu?unu test etmi?tir. Bu analizler, ölçe?in çok boyutlu bir yap?ya sahip oldu?unu ve motivasyon yakla??malar?n?n farklı alt bile?enlerden olu?tu?unu göstermi?tir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek)

Format: Kaynak içerikte derecelendirme bilgisi net olarak belirtilmemi?tir, ancak psikometrik ölçek geli?tirme standartlar?na uygun olarak büyük ihtimalle 5'li veya 7'li **Likert Tipi** bir derecelendirme kullan?lm??t?r (Örne?in, "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a).

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel yeti?kin popülasyon veya de?i?im sürecinde olan bireyler.

Ya? Grubu: Yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, genellikle davran?? de?i?ikli?i veya ki?isel geli?im süreçleriyle ilgili deneyime sahip yeti?kinler üzerinde test edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim raporlama yöntemi. Kat?l?mc?lar, de?i?im süreçlerindeki motivasyonel e?ilimlerini ifade eden maddeleri kendilerine en uygun gelen dereceye göre i?aretlerler.

Anahtar Kelimeler

Öz-Bildirim, Motivasyon Teorisi, Değişim Evreleri, Psikolojik Ölçüm, Faktör Yapısı.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: mahelvaci@yahoo.com

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değildir (Sorumlu Yazar: Mehmet Akif HELVACI).

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek geliştirme çalışması 2017 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin ticari kullanımı, sorumlu yazar (Mehmet Akif HELVACI) ile iletişime geçilerek belirlenmelidir. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için genellikle referans gösterilmesi yeterlidir.

Ölçeğin orijinal makalesi DergiPark üzerinden erişilebilir durumdadır: dergipark.org.tr.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: degisim-surecinde-motivasyon-yaklasimlari-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Helvacı, M. A., Koçak, S. ve Mıdık, K. (2017). Değişim Sürecinde Motivasyon Yaklaşımları Ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kırkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (2), 345-360.

Değişim Sürecinde Motivasyon Yaklaşımları Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddelerine dair orijinal içerik, kaynak metinde bulunmamaktadır. Maddeler, yayımlanan makalenin tam metninde yer almaktadır.